

Ajánló

Érdekérvényesítés a nyelvi felszínen

A számítástechnikai fejlődés ma elérte azt a szintet, amikor már nem a „vas” vagy a szoftver a fontos, hanem a *metaadatok*, amelyek az információkereső nyelveket és osztályozási rendszereket alkotják. Az elsődleges adatok ugyanis ezek nélkül nem találhatók meg.

A tartalmi feltárás és a tartalomra vonatkozó keresés említett eszközei, s velük a metaadatok szabványosítása és kezelése a számítástechnikai innováció kitüntetett tárgyai lettek. Számos olyan új termék jelenik meg a piacon, melyet nem az információgazdaság hagyományos ágában, a könyvtári világban felhalmozott tapasztalatok, hanem elsősorban a *számítástechnikai fejlesztők* saját elképzelései alapján hoztak létre. A számítástechnikai „közösség” érdekérvényesítő ereje a könyvtárinál *nagyságrendekkel* nagyobb; nem ismeri, és e közösséget nem is különösebben érdekli a hagyományos szóhasználat, a sajátját s vele a saját szemléletét igyekszik rákényszeríteni termékeinek használóira. Ma egy-egy, a metaadatokról szóló informatikai közleményben nem lehet egykönnyen felismerni, hogy tárgya valójában az egységesített személy- és testületi név, a tárgyszó, a deskriptor, az osztályozási jelzet, és rajtuk keresztül az információkereső nyelv, az osztályozási rendszer és a katalógus. Ehelyett jobb esetben szemantikus webről és kódolási sémákról van szó, és még szerencse, ha magyarul és nem angolul.

Az új termékekkel megjelenő új kifejezések valójában meglévő fogalmak más szempont alapján megfogalmazott megnevezései. Ilyen új nevű termék az **Ignéczi Lilla** közleményében a könyvtáros szemszögéből tárgyalt *„tématérkép”*. Ez az xml alapú szoftvermárka valójában weben megjelenő katalógus, melyben természetes nyelvű vizualizált hierarchikus osztályozási rendszert alkalmaznak.

Tóth Ferenc Tibor és **Iványi Kristóf** a könyvtári világon belüli *közhasznú* kérdések és válaszok kezelőrendszerét ismertetik, mely különösen hivatott arra, hogy az új metaadat-kezelő technológiák és könyvtári felhasználói fogalom- és gondolkodásrendszerét közelebb hozza egymáshoz.

Az **MTA SZTAKI szerzőhármasa** az elmúlt időszak legfontosabb szabványosítási fejleményének, a kizárólag informatikai szakemberek által elfogadott és terjesztett, de a könyvtárosok számára létfontosságú *Dublin Core* alap-metaadatelemeknek a kezelési kérdéseit tárgyalja a számítástechnika nézőpontjából. A TMT olvasói az információgazdaság igazi főszereplői. A könyvtáros ezen túlmenően még letéteményese a „nemzet csinosításának” is, hiszen a laikus végfelhasználó felé ő közvetíti az információkat. A műszaki eszközök valójában ennek a folyamatnak az alárendeltjei, de hogy ez világos legyen, eltelik még egy kis idő. Addig pedig az említett főszereplők, köztük a könyvtárosok különösen megtapasztalhatják a magyarra fordítás örömeit és kínjait.

Ungváry Rudolf